

Innih.

1. Historia.
   a. Pinunar Christi
   b. Upprisunnar og Uppstigningar } 1596
   c. Niðurbrots Jerusalems borgar

2. Um Dóma-dag. 1594.
   og harmz

3. Iðrunar-predikun, dregin af Bænadaga predikun[um] Bps Venstrups.

v

og heimſkum eda af Gradaondum og Ogud=
hræddum Mönum/ſem eckert Kriſteligt Fram=
ferde hafa/og ecke ſkeyta vm Gud nie hns Hei=
laga Ord/og þo þeir tiuſnum ſelie ſier af Hen=
de alla Abyrgd ſlyka Eida/ þa verda þr fyr=
er Gude eins ſaklauſer/ hier af þeſſare Guds
Heilaga Nafns Laſtan/ſo ſem Pilatus vard
þa hn þuode Hendur ſynar/og fool Gydingum
a Hendur alla abyrgd þſſ oriettferduga Doms
ſem han Dæmde yfer Chriſto.

Og nu af þui þar giörist lytill Gudz Otte/
j Heimenum/huad auglioſt er/af jllu Athæfe
Manana/allre Ogudrækne/Ohlydne vid hans
heilaga Ord/þar fyrer er nu þeſſe Vanhelgan
Gudz heilaga Nafns/ ordin ſo almeñelig/ecke
alleinaſta med þeſſum bokar Eidum/helldur j
dagligre Rædu/ med allſkyns Muñeidum/ſo
ad nalega kuña Meñ et fremur ordum fleira
ad tala/vtan þr ſuerie ſtrax vid Gudz Nafn.
Og vegna ſlykra vondra Synda/ þa er eflauſt/
ad Guds Hefnd og Straff þad kiemur yfer
Lönd og Lyde/ Þuiad Gud Bleſſadur/ ſa
Riettferduge og Riettlate Domare/ han hefur
ecke forgiefins þeſſe Ord hier til lagt/ Ga

ſkal ei ohegndur nie ſaklaus/ ſem van=
helgar mitt Heilaga Nafn. Þuiad þeſſ=
ar Synder eru þuert j mote þui ödru Bodorde
og ſo þeirre fyrſtu Bæn j Fader vor/þar ed
vier bidium ad Guds Nafn ſkule Helgaſt a m=

vor

al vor. Nu kunum vier ecke meire van virdi ing/og vanhelgan Guds Heilaga Nafne ad giöra/en þetta/ad leggia þad vid huorn ettu Hiegoma/og Vitna til Guds huörn hlut/bæde j gamne og aluöru/og so þa adra almeñeliga Eida ad sueria/sem eru j mote Lögum/og ecke krefur stædsta Naudsyn.

Hier er nu eñ oskanda/ad þeir goder Menn/ sem setter eru til veralldligrar Valls stiornar/ villdu hugleida sitt Kall og Embætte/ Sem er þetta ad soddan Guds Heilaga Nafns Van/ brukan/sem skier fyrer onytsamliga og Olög/ liga Eida/og Eida tökur verde aflagdar/med godum og skynsamligum Laga setningum/ og ecke leyft/ nie til lated/ huorium Dreing og strak og stelpu strax ad sueria Eida. Puiad/ huörnen ma þad skie/ ad sa sem ecke hefur Guds Otta neirn med sier/og huorke hrædest Gud nie hans Ord/ad liuga/stela/hordoma ad drygia/og önur Glæpa verk ad giöra/ad hann skule spara Eidenn? Pad skiedur ecke/ Pui þtta er satt/ og gamallt Mælltæke.

Ein er jlls Manns Veria/ ad sueria. edur so/Pad er strakfins Veria/ ad sueria/Pui sa sem ecke ottast Gud ad giöra verked vont/ med tilsettu/forhugsudu Rade/eda þr/huörier forhertter eru j Glæpum og Syndum/ Huad munu þr skeyta vm Eida? Einkum þar ed vid liggur Lyfslæt edur Lima/ og adrar Refsing

ar/ Hudskfu marger hafa vered þeir/ sem bod ed hafa Eida/fyrer þad og þad skamar Verk feinged Eida med/og lagt Hönd a Bok/ Pa hafa þeir sijdan med klenst/og geinged þar fra Ellegar þeirra Synd hefur þa vppkomed/ so ei hefur ordid fraætt fyrer. Þui ættu fromer Valldzmeñ/varygdarsamliga ad höndla j þeir ra Eida tökum/og leyfa ecke ad nockrer Eidar sueriest/nema þeir sem Naudsyn krefur/og þa ei verdur ödrum Bögnum nie Bluysingum vid komed. Vor Lög eru j sialfum sier/ hellst til miög og ofmiög giörd og grunduölllud vppa Suardaga og Eida/framar eñ hia ödrū Þiodum. Enn med þui ad Veröllduin mañspillist/ meir og meir/og Guds Otte og öll Gudhræsla fer j minkun/og forachtan Guds/og hañs Hei laga Ords/eykst æ meir j Heimenum/þa være þarfligra/ad standa a mote þeim Suardögum/ og fæcka þeim Eidum/eñ fiölga ecke/ Og læta Eida ecke vera yfer hylming Synda og Glæpa/ so sem nu almeñt skiedur(hut verr og midur) Þetta er Embætte Vallds mañā/ Þeir vilia lata sig kalla Kongs Vmbods meñ/sem þeir og eru/ Og af þui þeim er Kongligt Riettinnda Valld j Hendur feinged/ þar fyrer heimter Gud ad þeim so sem af þeim sem setter eru j Kongsins stad/ad þeir skule af sniyda og burt taka allar Hneyxlaner/og Guds Heilaga Nafns vanhelganer og fiygder/so miked sem þeim er mögul igt/ Ef þeir vilia þad vera/sem S.

Pall kallar þa/ Þad er Guds Þionustumeñ/ þeir ed Sueroed ecke bera þorgieþens/helldur til skielþinger og Otta/ þeim sem jlla giöra. Og þetta ættu Fromer Menn ad þeinkia og huxa/ þa þeir beidast epter Vølldum og Syslum.

Þad hyggur heimskur Almuge/ad vorer Vallds meñ haþe ecke añad Embætte/eñ seigia Lög/vm Mal og Prætur Mañia/ og vpp ad bera Skatta og skylldur og Veralldligar Sekt er Kongs vegna/so sem ad giördu þeir Tolli heimtu Meñ/huorra opt gietur j Gudspiallign re Historiu/þeir keyptu Skatta og skylldur til sijn þyrer vissa Rentu og peninga/sem Almug anum voru vppa lagdar ad giallda. Eñ vor er Valldzmeñ þeir skulu vita sig ad vera Gudz Þienara/og j Kongsins stad setta/til ad halldi a Folkenu j hlydne bæde vid Gud og Lögen/ og ad straffa þa sem þar a mote briota/ med opinberum Gudlöstunum og Glæpum/bæde j mote þeirre þyrre Töþlune Guds Bodorda/mz Gudlöstunum/ med Vanrækt Guds Heilaga Ords/og ödrum Syndum i mote þeim þremu ur þyrstu Bodordum. So og eirnen þa sem med opinberum Glæpum j mote þeirre añare Töþlunne syndgast/ Sem sydar skal vm talad verda.

Eñ þeirrar þyrre Töþlunar a Veralldligt valld einkanliga ad geyma/og med allre Ko giæþne og vmuandan til sia ad sañur Gudz ott

vid

vid Magt halldist og Christi Sóþnudur epliſt eñ eþ þeir gleyma þui/ þa þocknaſt þitt annad ecke Gude/ ſem þeir lataſt ſinar ſkylldu vegna giöra vilia.

Þar þyrer er þad hid þyrſta Rad og kieñing Davids Kongs j ödrum Pſalme. Þier Kongar/ So og adrer ſem haþa Konglig Valld/ Kongligar Biþalningar/ Lated vnd eruiſſa ydur/ þier ſem erud Domarar a Jördune/ kyſſed Soneñ (Chriſtum mz Truarinnar Koſſe.) Og pſalm. xxiij. Færet Lof Drottne þier Kongar a Jord uñe (og Kongs Vmbods meñ) eirnen allur Lydur Nofuds meñ z Domeñdur a Jardrijke.

Þeſſa ſijna ſkylldu meiga Vallds ſtiornar meñerner nogliga ſkilia/ aþ þui ad ſo hepur Gud loþad og þyrer heited ſiñe Kriſtne/ Kong arner ſeiger hañ ſkulu vera þijner þoſtrar/ og Drottningarnar þijnar Foſturmodur Þui ſkip ade Joſue Jſraelis ſonum/ ſeigiande. Hlyd ed Orde Drottins ydars Gudz. Joſ. ij. og xxiij. Cap. Verid Vmhyxunarſamer ad giöra þeſſ ſem boded er j Lögmals bok Moſis.

Og þuilyka ſkylldu Kongligs Embættis/ ſynde Salomon Kongur þa hañ vpp bygde Muſtere Drottins/ og bad ſydan/ ſeigiande/

Drottiñ

Drottiñ/hneig þu vor Hiortu til þijn/ so vier gongum a þijnum vegum.

Þetta kiener og su Drottinliga Bæn/ Fader vor/þar vier so bidium/ Helgist þitt Nafn/ Til kome þitt Rijke/ huoria Bæn aller Menn eiga ad bidia/ so hærre Stiettar sem lægre/ og leggia þar Kapp a/ad Guds Nafn helgist/og ad hñs Rijke mætte aukast og eflast/hier. a med al vor/ Og med þuilijkre Samutsku edur Gud hræslu/munu þeir lesa þessa Drottinliga Bæn sem eckert vilia til styrkia og hialpa/ad Guds heilaga Nafn helgist/og hañs Rijke tilkome/ þeir sem Guds Ords Hneyxlaner og hindran-er/vilia ecke burtu taka/ skeyta lytid edur ecke vm Guds Ords framgang/edur Almugans og þeirra vnder gefnu Sælar velferd/ Helldur (ma vera)leggiast a Fatækar Kyrkiur og Kieñ emeñ. Slykt er ecke Gudhræddra Vallds mañ a Embætte/ Helldur sem adur er sagt/ leita fyrst Guds Dyrdar/styrkia Guds Ords fram gang/af taka allar hindraner/sem eru a mote þeim fyrstu og stærstu Guds Bodordum/so vel sem hinum.

Vm þad Þridia.

Þad þridia sem ei er minsta Sök og efne þar til/huar fyrer ad Gud hñ plagar nu þetta auma Land/meir og framar eñ fyrr/ Þad er þ hirduleyse/epterlæte/og su lijnkind sm̃ þeim veitist/meir og framar hier i Lande eñ nockr-

um ödrū

um ödrum/sem Gud Almattugañ til Reide reit a/med Hordomum/Blodskömum/ Obotamal um og ödrum þuilijkum Glæpum sem med riett u ætte straffast og refsast vppa Lijfid/so a þm Faræka sem Rijka/og einum sem ödrum. Hier vitna eg fyrer Gude/ad eg vil hier ecke vm tal a/neinum Mañe til mynkunar edur vanuirdingar/og ecke helldur til Lyta Lande voru/sm skie ma ad margur meige vpp taka/ Helldur neydist eg hier vm ad tala myns Embættis vegna/þui vel veit eg/hueriu Gud hañ hotar/hia Spamanninum Ezechiel xxxiij. Capitula.

Ef þu seiger ecke þeim Synduga til siñar Syndar/og hañ Deyr so/ þa sk eg krefia hañs Blods af þiñe Hende/ Og Esai. v Cap. Seiger Gud/ Kalla/Lꝏt ecke af/ Vpp hef þijna Rødd sm Lwdur/ z kuñgiør mijnu Folke þeirra Synder z cet.

En huersu Gud Almattugur hefur streinge liga skipad og bifalad/ad Straffa Synder og Glæpe/þar vm stendur alluijda/j þeirre Heilög u Bibliu. Nume. xxxv Cap. Saurged ecke Landed sem þier bwet j/ þuiad/ Huor sem Blode vthellet/sa saurgar Landed.

Leuit. xviij Cap. Vpp telur Gud allskyns Sauganer /Skamer/og Lösteu/sem hñ vill lꝏt

a mz Dauda refsast/ og leggur þar til vm syder
Þier skulud ecke saurga ydur af nockru
þessu/ þuiad hier med hafa Heidingiar
ner saurgad sig/ Og Landed er saurugt
orded þar vt af/ Giøred eckert af þessũ
Suiuirdingum/ so ad Landed vt skyrpe
ydur ecke/ ef þier saurged þ/ þuiad huer
sem giører nockud af þessum Suiuird-
ingum/ hañs Sæl skal afmæd verda/ j
fra hañs Folke.

Deut. xvij. Cap. Ef nockur þrioskast/
og vill ecke hlyda Kieñemañenum/ sem
stendur j Drottins Embætte/ Edur
Domaranum/ sa skal deya/ Þier skulud
j burt taka hiñ vonda af Jsrael/ so þad
Almuga folked meige þad heyra/ og
ottast.

Deut. xxj. Cap. Þu skallt burt skilia
þad hid vonda fra þier/ so allur Jsrael
meige heyra þ/ og hrædast. Og xxvij.
Cap. Bydur Gud z skipar j þriar reis
ur/ ad þr skule þ hid vonda j burt taka

Og huorsu Gud hañ hefur/ refst og straff ad

Lönd

Lönd og Ryke/ßyrer þessar Skamer og vordo
na/þad auÿsar bæde Guds Ord/so og heidiña
Maña Historiur. Gen. viij Cap. Þar telur
vpp medal allra Glæpa vondar Girnder/ og
Synder/ huar ßyrer Gud hañ drekte allre
Verölldu. Item. Aß þui ad Þr i Gibeon veß
stu ecke þeim skalkum sem skömudu Leuitans
Kuiñu/þa vrdu j Hel slegner/meir eñ xxxv.
Þusunder Maña/og nidur drepin og nær eyde
lögd öll ætt Beniamin/med Kuiñum og Börn/
um. Iudicum xx Cap. Huorsu ad Synd og
Hordomur Dauids var straßbadur/ þar vm
stendur j Kongaña Bokum: Jtem. Hañs Sonur
Amon/ sem skamade syna Systur Thamar/
vard og j Hel sleigiñ/aß Absolon. Fyrer Säur
lyße sona Jsrael/ vrdu j Hel slegner xxiiij.
þusunder maña/ Num. xxv. Sodoma og Go
morrha/ mz þm ödrum v. vm kring liggiande
Borgum/ vrdu vegna skemeligra Synda nid
ur söktar/med Ellde og Breñesteine/ Huar eñ
nu til þessa Dags skulu siast liosleg Merke/
þeirrar grimligrar Gudz Reide/ Heimenum öll
um til skielßingar/huersu þad Gud hñ vill ecke
slykar Synder oreßstar lata. Vegna þess Hor/
doms/þa Paris/Sonur Kongs aß Troia/ræn
te Helenu ßra/heñar Mañe Menelao/þa halld
a ßornar Sögur/ad j Hel haße vered slegnar/
meir eñ tiu siñum Hundrad Þusunder Manna
og Troiu Borg/og allt þad Ryke/vard nidur
broted/og eyde lagt. Fleire Dæme læt eg hia

 lyda

Lijda. Enn af ollu þessu/ þa meigum vier og eig um/ad læra ad vita/ad þetta er Guds aluarlig ur Ville ad soddan Synder og adrar sieu af veralldligu Vallde refstar og strapadar. Þui ad/huor hañ giörer slijkt/hñ er ein Suruirding þyrer Drottne/so sem aller þeir sem jllt giöra þar þyrer skipar Gud Yþeruallldinu so aluarliga hier vm/ Non parcet oculus tuus. Þyn Augu skulu ecke hlyþa hönum/ Þui nær sodd an Suruirdingar skie/þa verdur Landed saur ugt og andstyggeligt þyrer Gude/ og þeir þar jnne bwa/ þa kiemur su Cains Bölvan yþer Lönd og Lyde/J þuilijku saurugu Lande vill Gud ecke vera/ nie sijna Blessan þar giefa. Þui kiemur Gud med sijnar Plagur/Reysing ar og Hrijs/og Hefnd og Reide/yþer Lönd og Lyde/so sem nog eru Dæme til þra Heimsins Vpp haþe. Þui veralldligt Valld er ecke jnsett sialþu sier til gagns/ Abata/audgunar/ Epter/ lætis/ad læta og lifa sem þad vill/ Helldur a þad ad vera j Guds stad/epter sinne Kallan/ Enn huar veralldligt Valld forsomar sitt Embætte/ þar hlytur Gud ad koma/og sialþur Ref singena vppa ad leggia. Og þetta er Sök og efne/og tilgangur/huar þyrer aller Kristeliger Valldstiornar Meñ/læta Suerded detta a þa sem soddan Suruirdingar giöra/ so ad Guds Hefnd og Reide skule ecke koma yþer þra Lönd og Rijke/ sñ alla tijma hefur skied/ Enn ecke ad þeir haþe gaman edur girnd/a Lijflatum

aumra

aumra Manna.

Eñ huornenn geingur þad hier til? Þar vm er Sion Sögu Rykare. Vier höfum Guds Ord og vitum/ad Synder og Glæper eiga ad refsast epter Lögum/ Vier höfum noga og goda Laga settninga/ þrasamligar ſkipaner og Bifalningar/ vors Nadugaſta ædſta Yfervallds/ So ad Guds Grimd og Reide mætte af vendaſt/ ſem börigdul yfer hanger huar ſem Synder og ſkam̃er eru ecke refſtar/ Eñ huad hefur þetta ad ſeigia? Þad ſier og veit ſa Lifande Gud. Nær þeir falla j Hordoma/Frylluliife/ſem til hafa Sekter og Sakeyrer/þar fylgia Menn fram̃ ſynu Embætte /og taka vel vara vppa/ ad þeir ſleppe ei hia/ Fyrerbioda þeim Sacramented/fyrr eñ þeir hafa ſyna Sekt/eda full a Borgan/ Og ef þeirra lags Konur eiga ecke Fie/þa fa þeir ei Sacaramentum nema þr bitale og fyrer þær/ So hlytur nu þad Heyguerduga Sacramentum ad ſtyrkia til Plogs og Agirndar/ Huad oheyreligt er/ Eñ hiner adrer/ſem ecke hafa til ad bitala/þeir hafaſt ad huad þeir vilia/vmuondunarlauſt/og refſingarlauſt/þeir fa ſialldan eda ecke eitt Vandar Högg/þo Vallds meñ vite med Sam̃indum/ad þeir ſteu epter Lögum Dauda verder/ Fyrer þa er huorke Bañ nie Forbod ſett/Sacrament um þeim ad giefa. Og þad lætur ſig a ſia/ſo ſem öll Tyftan og Gudligur Age muni hier vt ſlokna/ef ſo fer ſem a horfiſt. Vm þetta Land

ſtendur

stendur so skrifad/af einu vtlensku Dreingi=
mene/ad Hordomar og Frylluliſe/sie hier ecke
fyrer Synd aktad/ Huad berliga oriett sagt er/
þad vorum Lögum vid vykur/sem bæde eru
god og Gudlig. En ef vier ad giætum/huörn
en̄ þeim er fram̄ fylgt/ þa meigum vier þetta
valla aptur bera/ En sydur þessu ad reidast.
Þuiad nu er so komed/ad Hordomur og Frylli=
ulifſe aktast valla fyrer Synd. Þar stendur j
vorum Lands Lögum/ Ef Madur giörer so
miked Ohæfu verk/han̄ legst med eigin Konu
Mans ꝛ ct. Nu kalla sumer Men̄ þ ecke nema
Dansa. Og þeir finnast/sem hallda Synd/ad
Skam̄er/ og Obota verk/ sie refstar/ eptir=
er Guds Lögum og Recessenu/ Og ef verda
mætte þeir sie/sem alla astundan leggia þar a/
ad straff og Refsingar skule aftakast/ Huad eg
vona þeir giöre/af Oviſku/og þeirra blaudu
Hiarta/þeir vita huörke Guds Vilia/ne helld=
ur skynia sitt Kall og Embætte/ Huad marg=
an̄ hefum vier heyrt tala/ ad þad sie rangliga
giört nöckurn Man̄ ad lifflata/ huad hellst han̄
hefur hent/ Þuiad Gud seige so/ Eg vil ecke
Dauda Syndugs Man̄s/ helldur ad han̄ life/
og leidriettist/ Og hier med hallda þeir/ ad
allt Lifs straff sie burt tekid. En þesser Far=
uitringar skulu vita/ad Gud Almattigur/ tal=
ar hier ecke vm lykamligar Refsingar/helldur
talar hann hier vm þan̄ eilyfa Dauda/sem er
Syndarin̄ar laun/og kallast Sælarin̄ar Daude

Þar

Þar talar Gud vm̃ hia Spamañenum/ og
þa bydur þeim Synduga til Jordanar, Jsrael/
Huar þyrer villtu Deya? Þad er/eilijþliga ver
da glatadur og þyrerdæmdur/ So vt þyda nu
þesser Sieruitringar Guds Ord/ j annarliga
meining/og vm breyta þeim rangliga. Þutad
so stendur þar/ (Helldur ad hñ leidriettist og
liþe) Þetta er Jordanar Predikun/øllum sorg=
þullum Syndurum til Huggunar/ad þeir skule
þyrst leidriettast/þad er/ giora Jordan og yþer
bot/lata aþ vondu þram̃ þerde/ Þa loþar Gud
þeim siñe Nad og Myskun/og eilijþt Lijþe.
Christur seiger/i Gudspiallenu/ Huer hñ tru=
er a mig sa skal lijþa. Huer vill vera hier so
heimskur/ad hñ vtlegge þesse Ord vppa stund
ligañ Dauda? Ad sa riett truade skule alldrei
deya lijkamligum Dauda? So kiemur nu grein
Ezech. Ecke þar vid Verallðligar Reþsingar.
Adrer taka sier Dæme vt aþ Herranum Christo
ad þa Gydingarner høþdu eina Hordoms kon
u þyrer hañ/sem epter Gudz Løgum haþde þor
broted sitt Lijþ. Þa sagde Christur til þeirra
Huer ydar sm̃ er syndlaus/kaste sa þyrstur Ste/
ine a hana z c t. Huar med þeir hallda/ad
Christus hañ haþe allar Lijþs Reþsingar aþ tek
id. Enn giære þesser ad/huad Herrañ Christ
ur seiger/ Matt. v Cap. Þier skulud ecke met
na/ad eg sie komeñ Løgmaled vpp ad leysa/ þ
er/aþ ad taka/helldur vpp ad þylla/ So er skrt
þad Luc. xij Cap. Þar kom eirn Madur þyr
er Herrañ

er Herran̄ Christum/og bad han̄ ad skipta Arfþ e med sier og synum Brodur. En̄ Herran̄ sua rade hönum so/Þu Madur/huör sette mig yþer Domara/ eda Arþskiptis Man̄ ydar i millū? Eins ꝍlyka er vm þa Hordoms Konu/Christi Embætte var ecke/ad Dæma vm Dauda saker/ Þar voru adrer til setter/Domarar og Vallds men̄/sem straffa ættu Synder og Glæpe/ epter Guds Lögum. En̄ aþ þui ad þeir þorsomudu þad og þeir giördu þetta ecke til an̄ars en̄ ad þreista hanns/ eþ þeir giæte nockud aþ honum. veidt/þad sem være i mote Moyses Lögum/og huat med þeir mættu han̄ klaga. Þa vill han̄ og ecke ꝍnya þad stranga Lögmal/helldur lœt ur þa sialþa rada/þui þeir vissu vel/huad Gud haþde eitt sin̄ skipad. Þar þyrer kiemur ei þetta Dæme þar vid Verallðliga Vallds men̄. Þeir eiga ad vakta sitt Embætte/sem er ad Dæma og Reþsa epter Lögum og Riettindum/æn Man̄greinar ꝍlits. Þar stendur og ein Grein/med huerre allmarger þorsuara þetta Reþsingarleyse/vt Doma Capitula. Fin̄ast og nog Dæme til þess/ ad þeir haþa hlotid hardar Reþsingar og Heþnder aþ Gude/ sem vandæmt haþa/ En̄ hiner hardare/sem oþdæmt haþa. En̄ huad heimskligt þetta þorsuar er/ þad meiga skyn samer Men̄ sia og vita/ad ecke eru þeir hier sakauser sagder/sem ecke lata ganga Lög og Reþsingar yþer jllgiörder Man̄a/þuiad so stendur þad berliga/ San̄liga skulu þeir þui suara/sim

Lögen

Lögen (Guds) votta þeim a Hendur/ er vonda Meñ lata odæmda/ edur vanrefsta vndan gan ga/ So og ef van Refst er af Hende Domar= ans z c. Og huornen þeir fae sig fyrer Gude forsuarad/ meiga þeir sia til/ þr sem bæde haf a Guds Lögmal/ og so Landsins samhliodand a/ vppa Synder og Glæpe/ enn straffa þær þo ecke. Ecke stendur hier/ ad þeir sie saklauser/ sem van dæmt hafa/ Helldur so/ ad þeir hafa hardar Hefnder feingit. Sie þad nu ad vera Saklaus/ ad fa harda Guds Hefnd/ þa eru all er Omillder og Ogudliger/ Saklauser fyrer Gude/ Þa eru þeir og saklauser/ vm huería Christus talar j Gudspiallinu/ Sa Þion sem veit vilia syns Herra og giörer hañ ecke/ hñ sk lyda hardare Refsing/ Eñ þesse Ord giöra öng vañ saklausan/ Helldur auysar Christur hier med/ ad þeirra Hefnd og fyrerdæming/ sem vit a Guds vilia/ og giöra hñ ecke/ hun mün verda a þeim sydasta Deige þyngre og hardare/ enn hiña/ sem ecke vita af Guds Orde. So sem hñ seiger/ Ad bæreligra muni vera Sodoma og Gomorrha/ eñ Corozaim og Caphernaum/ þar fyrer vere eingiñ so heimskur/ ad hñ ætle ad Sodoma og Gomorrha/ mune vera saklau sar. Heilög Ritning avysar/ ad j Heluite sie ym islegar Kualer epter stærd og mikellenk Synd añа og Glæpaña. Sumer fara med þa Grein/ Matt. v Cap. Vered Myskunsamer/ onguañ skulu þier Dæma/ Og vilia hier med af taka

alla

alla Typtā/ðgun/og Repsingar/Huörier ei eru
verduget neins andsuars med þui þeir so
dærliga/og þussliga lata sijna Heimsku j Lio
se. Þar pyrer meiga þeir vel vera/j þeirra Sel
skap/ Sem Agalauser eru/vm̄ huöria gamall
Mals hattur sañast/ Huer hañ er Agalaus/ sa
er optast ærulaus/Jtm. Huar eingeñ er Rwse/
Þar er eingen æra.

Nu þar pyrer/med þui/at vorer Domendur
villia ecke epter Guds Orda Hliodan/ og Lag
añа/straffa Synder og Glæpe/þo þ sie þrasam
liga skipad og biþalad/og þr vita/ ad þ er þra
Embætte/ þar pyrer neydest Gud Himneskur
Fader/ad sla þar j bland/med sijnu Repsingar
Hrijs/med Hallære/Særan/Hungre og Dauda
yper Sakada og Saklausa/ Eñ hugse þeir vm
Guds Dom. Jerem. xl viij. Cap.

Boluadur sie sa sim̄ giører Verk Drott
ins suikſamliga. Boluadur sie sa sem
fyrer bydur sijnu Suerde ad vt hella
Blodinu.

Þar eru eñ adrar myklu fleire Synder/ og
vondsligt fram̄ ferde/sem hier athugalaust/og
Repsingarlaust eykst og eplist/ Guds Heilaga
Nafne til stygdar/og Veralldligt Valld vill ei
til leggia. Huört sem vpp kiemur Hiona a
mille/Oynde/Vlþbwd/ edur añad.til þelle/ þa
skilia þau sig sialþ/añ Doms j Laga/ Sum
er hlaupa

er hlaupa burt j adrar Sueiter/vnder skiol og
Vernd hellstu Manna/giórast þeirra Menn og
þienarar/og leggur eingen til nie vm̄ vandar.
Item/ Pad ber og j vögst/ad Konur vilia ecke
nepna sijna barns Fedur/og þad lijdst þeim og
leypest/huad epter annad/og þo Men̄ hafe noga
Grunseme/og stor lijkende til/hier mune storar
skiem̄eligar Synder og Obotamaal vnder bwa/
þa vill veralldligt Valld þar lited til leggia/
þegar þeir þa sijnar iij. Merkur. Þetta/og an̄
ad þuilijkt/er nu Söken og efned/ huar fyrer
Gud han̄ lætur Plagu koma yfer oss/epter þui
sem han̄ hefur j sijnum Ognunar Hotunum/ad
ur til sagt/og hotad. Þan̄en̄ hefur Gud strafft
ad. sitt eiged Folk/þa þad stygde han̄ med Syn-
dum og Glæpum/ so sem adur var vm̄ talad.
Og ef han̄ hefur ecke hlijfft þui/ huad myklu
sijdur mun hn̄ þa hlijfa oss? Vier sm̄ so sarliga
Reitum han̄ til Reide/med vorum Glæpum/og
Ogiórningum Guds Ordz fyrerlitningu/og óll
u ódru vondu Athæfe. Þar fyrer meigum vier
efalaust þad vita/ So san̄arliga sem Guds Ord
er San̄leikur/og bregdst ecke/þa er su Sök og
Efne/til verrar Eymdar/og þeirrar Plagu
sem nu er vppa komen/ og so alls þess sem
hingad til hefur oss Plagad/ecke an̄ad en̄ vor-
ar/og alls Almwgans Synder/ Ecke þær al-
men̄eligu/þo þær sie og Gude j mote/Þui huór
kan̄ fyrer Gude Saklaus ad fin̄ast? Helldur
þesser storu Gl. ;er og Synder sem nu er vm̄
talad/

falad/og adrar þeim lijkar/ Huerkar Mēn nä liga ecke atta/ og eingen rmhugsun/ nie þyrer hyggia er hópd/ ad aptakast skule/ fremiast og drygiast ofstraff adar/so sem skede j Sodoma og Gomorrha. Og ep vier hölldum en sömu frem og giörum en et Bot nie betran/ þa er et önur Von/en ad þyngra og þyngra muni yþer koma

Margur seiger/ad Mēn skule giöra almene liga Vnderuijsan/ vorum Nadugasta. Konge/ og hñs Rade/vm Eymd og Satækt þssa Lands og bidia hñ Nadar og Vægdar. En huar fyrer vilia þr ecke ad giæta/huör ed Sóken sie til slijk rar Eymdar/sem er/ Synder og Glæper. Þui klaga þr þtta ecke fyrer Gude/ Hañ er sa sem þeim seiger/huar fyrer hañ Refsingena a legg ur/Hañ kañ bot ad rada a vorum Meinum/og þau burt taka. Og ep vier viljum vita huörneñ þesse Eymd til komur/þa stendur þad þia Spa mannenum. Oseas. iiij. Cap.

Drottiñ hefur Yrkis efne til ad auijta Landsins jñbyggiara/þui þar er eingin Tru/Kiærleike/eckert Gudz Ord j Lād enu/helldur Gudlastan/Lygar/Mord/ Þiofnadur/og Hordomar hafa Yfer- magt feinged/þui skal Landed standa aumliga/og þess jñbyggiurum skal jlla vegna/Dyren a Mørkiñe/Fuglarner j

Lopte

Loptinu/Fiskarner i Hafenu/skulu burt
u tekner verda. Esai. xx iiij. Cap.
Landed er saurgad af sijnum jnbyggiur
um/þui ad þeir briota af Løgmalinu/ &
& vmskipta Lagasetningunum. Esa. v.
Gud Drotten hn̄ vonade epter Rietten
dum/Sia/ þa er þar Fiedrættur/ Hañ
vonade epter Riettlætenu/Sia/ þa eru
þar Kløgumal. Jerem. vj. Cap. Søg
du Gydingarner/ Huør er su Synd/
huar med vier høfum syndgast a mote
Drottne? Þa skallt þu seigia til þeirra
Þar fyrer ad þier yfergafud mig/ og
hielldud ei mitt Løgmal/og huør lifer
epter sijnu vondu Hugbode/so hn̄ hlyder
mier ecke. Þetta og añad þuilykt hefur Gud
ad klaga yfer oss/ Ef vilium vier leggia fra
oss þetta hid vonda/þa vill og so Gud/burt ta
ka sijna Refsing og Reide/ so sem hañ lofar/
Esa. vj. Cap. Giør þu Yferbot Jeru
salem/adur eñ þ mitt Hiarta snyr fier j
burt fra þier/ og adur eñ eg giøre þig
ad einu Eydelande/þar jñe ad eingenn
byr.

Þar byrer/vppa þad/vier mættum fordast þä Eilijfu Guds Reide/(Og þo vier verdum veg na vorra Synda/ ad lijda þetta makliga og forþienta Krÿs/) þa latum oss nu snua oss til Guds/ a medan Nadarinnar Tijme er/og latum þ vera vora Alvöru. Leggium aþ og j fra oss aller Synder/og huör og einn snue sier fra sijn um vonda vege. Gud hñ hootade þm j Nimiue Borg/ ad hañ villde jñan xl. daga eydeleggia hañ Stad. Eñ þr trudu þre predikun/og toku ad betra sitt Lijf og Frambferde/med storre Aud mykt/Og Gud sa Aumur a þm/So mun hann vissliga sia Aumur a oss/ eþ ad vier aþ Hug og Hiarta snuum oss til hñs. David var og j storre Neyd/þa Gud vitsende Drepsott vegna hñs Synda/ og þar fiellu a litlum Tijma lxx. Þusunder Manña/Eñ hñ flyde jñ til Drottens Fatade/ og viduikeñde synar Synder/ og bad Gud vm Nad/ Og vard bænheyrdur/ So vill og Gud Blessadur vera oss Nadugur/ eþ vier aþ Hiarta medkeñum vorar Synder. Og þo vier nu hliotum ad lijda þtta Refsingar Straff og swpa vr þeñañ Kaleik Drottens/sem hann hefur j skeinkt byrer oss/þa verum Þolenmod er/möglum ecke Gude j mote/Helldur jatum/og feigium med þm Heilaga David.

Riettlatur ert þu Drottenn/ og riettler og sañer eru þyner Domar. Psal. cxviij.

Verum og ecke eins og þr/vm̃ huöria David

Seiger/

ſetger/ j Pſalmenum lxvij. Þa Gud j Hel ſlo þa/ leitudu þr hn̄s/ þeir elſkudu hn̄ med ſijnum Munne/ En lugu ad honum med ſiñe Tungu/ fra Hiarta var ecke riett pyrer honum. Þanneñ er nu Hræſnis Jdriñeñe hattad/ J Meydeñe lat aſt þr jdraſt/ En þa hun er vte og endud/ þa eru þr lyka eins ſo ſem ædur.

Fyrer allar þſſar Greiner/ ſem nu hefur ver ed vm̄ talad/ vil eg vm̄ beded hafa/ alla Froma Gudhrædda Landzſtiornendur/ pyrer Nafn og Myſkun Guds/ pyrer huórs Domſtol vier eig um aller ad koma/ ad þr hialpe til/ med oſſ pa tækum Guds Ords Þienurum/ ad Guds Ord/ og predikunar Embætted verde betur aktad/ og j Heidre hafft/ Og ad Almwganum ſie vel til halldeð/ med Lagaſetningum/ og ſtróffun um/ ad vera hlydugre en̄ hingad til/ vm̄ þær Kyrkiu ſokner/ Og ad þær Hneykſlaner/ Guds Heilaga Nafns Vanhelganer/ Glæper og Synd er/ Saurganer og Snuirdingar/ mætte pyrer eitt Gudligt Vandlæte/ aluarliga af teked ver da/ So ad ſa Himneſkur Faderen̄ villde nadar ſamliga lyta yfer þtta Fatæka Land/ aptur ad nyu/ og gefa ſijna Bleſſan/ mz Grooda og giæd um/ til Sios og Lands/ ſo ſm̄ fyrr vered hefur

Ad ſijduſtu vil eg og amiñt hafa ydur/ ſem erud Saluſorgarar Folkſins/ og þui eiged ad keña Guds hreina Ord/ og leida a þañ ſanna Saluhialpar Veg/ Gæted ad ydru Kalle og Embætte/ og ad þre Hiórdeñe/ yfer huórra hier

kud setter/og fyrer huória þier eiged Reikning skap ad standa a Guds Dome. Vered Dygdug er/ og truer Guds Vmbodsmeñ. Þier kalleft j Heilagre Ritningu Guds Þienarar/ og Rads meñ hñs Leyndra Doma/ þar fyrer liggur stor Magt a/ad huór og eirn sie Truz og Dygdugur j sijnu Kalle og Embætte. j Corinth. iiij.

Sæll er sa trulynde þioneñ(seiger Krist us)huern Herrañ fiñur vakanda/ nær hañ kemur. Sañliga seige eg ydur/hñ mun setia hañ yfer allt þad hañ a.

Luc. xij. Fodred Hiórd Drottens(med Guds Orde)/ huória hañ hefur med sijnu Blessada Blode endurleyst/ fyrer huória þier eiged Reik ningskap ad stāda a Guds Dome. Ezech. xxxiij. Ebre. xiij. Og gióred þtta/ Ei fyrer Abata saker/nie Avinings/helldur vegna Guds/huór ydur hefur sett fyrer sijna Vmbodsmeñ. Hug sed huad Haleitt Embætte þier hafed/ og ad ter þeir sm̄ j Predikunar Embættenu eru/ þeir kallast Tilsionarmeñ/og Vardhalldsmeñ. Eze. xxxiij. Guds Lwdur. Esai. lviij. Gudz Le gatar og sendenieñ/Guds Vottar/ Vppbyggen dur Guds Hwss/Veidemeñ Maña/ Kornsædis meñ Gudz/Hirdarar sm̄ vakta eiga Gudz Hiórd Huór óll Ord/ og mórg fleire/ j Heilagre Rit ningu/ þa lated ydur amiña/ad vera þad sem þier vera eiged/Allra hellst/og yfer alla hlute fram/ad fram fylgia ydar Embætte/og Orde

nu tru.

nu truliga/Ei so sem odygduger Þionar plag a sÿna Vinu ad þiona/ ecke nema af Hræsne/ og fyrer Mañaña augum/ Eñ þa Augunum af lÿtur/ eru þr fuller Otruar/ og Odygdar. Og gefed ydur ecke ad/eñ þo þier lÿded Neyd og Fatækt/Hugsed vm̃ þau Himnesku Launen sem sa hæste Hirder Jhesus Christus hefur lof ad/og fyrerheited þm öllum/sem truliga honũ þiona/Fylged ydar Embætte fram/og Lærdomenum/ med Rökfemd/ og þreytist þar ecke a/ þt þr sem Treuer eru/munu a sÿnum Tÿma/ o þrotnande Laun fa/Og med þui ad þsse vonda Veröllð vill ei batna(sem nu er opt sagt/) þa giöred ydar Skylldu/ eirn og sierhuór/amiñ ed/ ogned/straffed/so sem S. Pall bydur. ij. Thim. iiij. þo med Skynseme og Rökfemd/og gudligre Vandlætingu/ og hafed godañ Grein ar mun a ydar Predikunum/huar þier prediked Lögmaled/ og huar þier prediked Euangelium. Þesse vonda öllð lÿdur ecke vel Lögmalsins predikun/ad Synder og Glæper og Ogudligt Athæfe sie straffad/ Euangelium vill hun giarnan heyra/(So sem adur er sagt)og misbrukar þad/til Synda og Sialfrædis/mz einu forhertu jdranarlausu Hiarta. Þar fyrer þa giæted ad ydur/og latid ecke hia ydur skulldina finast/vm Glötun vnder giefiña Sælna. Þeir finast einhuerier sem Skulldina leggia a ydur/ huar fyrer Synder og Glæper dryast og fremiast/sem er þesse/ad þier straffed ecke/Ogudo

 ecke

ecke og Amiñed ecke/eti:d vm vondüttar lauset/ vid soknar Folked. Þar þyrer hured vm ydart Embætte/og þa hrædeligu Grein/ Ego sangui- uinem illorum de manu tua requiram. & cte.

Geþed og ecke gaum ad/þo þesse Heimur hate eirn edur añañ edur oþsæke/ edur ðþunde/ so sem hañs Art og Natturá er/ Puiad þeir sem eru Christi Þienarar/þeir verda slyrkt ad lijda/ Ei er Læresueirneñ yþer synum Meist- ara/ Ecke Þienareñ þramar enn hañs Herra. Hugsum vm huad lided haþa þeir Heilögu Pro phetar/þr vrdu þyrer litner/þorsmader/ hædd er/þeim var kieñt vm ad þeir være þrætugiarn er ..arludu Lönd og Lyde/vm þa var avallt Rädan/ So sieudur þar /Ezech. xxx iij. Cap. Þu munt vera þeirra Ruæde/huort þeir giarn añ kueda sier til Skiemtunar/ Jtm̃ Psalm. lxix. Cap. Þeir sem j Portunum sitia/ ræda vm mig/og vid öldryckiurnar Rueda þeir vm mig. Jerem. v. Cap. Þeir prophetar eru Skialarar. Hugsum og vm huad S. Pall hañ seiger vm sig og adra Postulaña. j. Cor. iiij Cap. Vier(seiger hañ)erum reiknader þyrer Heiminum/so sem Sorp og hreinsunar Oþþur allra Maña z et. Haþe nu Guds Asiuiner lid ed slijkt/ Huor eru Vndur þo aumer Ordsins Þienarar lyde eñ nu þuilijkt/ Puiad ecke er von ad Heimur þesse þare batnañde. Eñ hier er stor Naudsyn/ad Rieñemeñerner/ hugse vm þeirra Lijþnad og þramþerde/ og skicke sier so

Con-

sem Gudz Þionum hæper j Lærdome/ Liþnade vmgeingne/ Kiærleika/ Anda Tru/ Hreinþerd ugleika/ so sm̃ S. Pall skriþar j. Tim. iiij. Og giefe ecke Sök edur til efne/ nockrum Mönum til Klögunar Vm̃lesturs edur Oþrægdar/ med nöckre vondre breytne/ Eñ huad Meñ lijda fyr er Sakleyse huort þad er Hatur/ Lygar/ edur Vmlestur/ Ovilld/ Oþsokner/ Þa biþölum þad Almattugum Gude/ og hugsum vm huad Herr añ Christur seiger. Sæler eru þier/ nær ed Meñ liuga vppa ydur öllu jllu/ ydar Laun eru nog/ lig a Himnum/ Enn hiner adrer/ sem ad eru Otruer/ Later/ Hirdulauser j þeirra Embætte/ hugsande ecke nema vm sitt Gagn/ Abata/ og Vpphellde/ enn ecke vm Guds Hiörd/ Þeirra Laun verda med þeim Otruada Þienara/ Vm huorn skriþad stendur/ Matt. xxv. Cap. Enn þeim onyta Þion/ kaste þier j þau ystu Myrkur/ þar mun vera Oop og Taña Gnist/ an.

Finis

Ein Jdranar Predikun/ a Bæna døgum og so endrarnær/þar sē Samkomu dagar eru halldner. Vt dreigen af Bænadaga Predikunum þess ha lærda Mañs D. Peturs Vinstrup/ Byskups j Sælande.

Rom. ij. Cap.

Eda forsmaar þu (Madr) Rijkdom Guds, Godgirndar Þolinmæde ꝛ Langlundar gieds? Veistu ecke þ/ ad Gudz Godgirne leider þig til Yferbotar? Eñ þu epter þiñe Hardud og oyferbotarsømu Hiarta/safnar þier sialfum Reidi/ a þeim Reideñar Deige/og Vpphirtingar Guds Riettlætis Doms/ Sa eR gialldaz mun einum og sier huerium/epter hñs Verkum/ Þeim ad søñu Heidur og Vegsemd/ꝛ ofall vallta Veru/ sem inꝫ Þolinmæde godra Verka/epterleita eilijfu Lifs. Eñ hinum sē þrætugiarn

er eru

er eru/og huorier ecke hlyda sañleikan-
um/eñ hlyda helldr Ranglætinu/Sney-
pu z Reide/Nrellingar og Narmkuæle
yfer allar Saler þeirra Mañа sm Ilsk-
u drygia. z ef.

Vilegging og Iñehalld Textans.

Þa Herrañ Christur/Matt. xxiiij. Luc. xvij.
talar vm þa sydustu Tyma þessarar Ver-
alldar/og huilÿkt Framferde og athæfe þa
mune j Heiminum vera/þa seiger hañ/ad þad
mune eins til ganga/so sem þad gieck til a Dög-
um Noa/fyrer Vatz Flodid/og a dögum Loth
adur eñ þær Borger Sodoma og Gomorrha/
vrdu med Ellde og Breñesteine/ j gruñ nidur
slegnar/og Breñdar. Þuiad so sem þeir meñ
sem þa lifdu/forsmádu allar Heilsusamligar
Kieñingar og Aminñingar/lifdu an Gudz Otta
brönnidu og drygdu allskyns Synder og Glæpe/
allt þangad til þeir vrdu aller samañ mz einū
hrædeligum Dauda afmader: So vill Herrañ
Kristus hier fyrer sagt og spád hafa/ad eins
mune Menn verda siñader/a þessum seinasta
Heimsins tyma/ Þui ꝥr mune lifa epter Holld-
sins Fysne og Vilia/ j allskyns Syndum og
Saurgan/an Guds Otta/og fyrerlÿta og for-
smа Guds Ord og godar Aminñingar.

Kåm

Sömuleidis talar og S. Pall/ij. Timoth. iij. vm þſſa ſömu tijma/ Og ſeiger ſyrer/ad a þm ſeinuſtu dögum mune til ſtanda haſkaſamliger tijmar/og þa munu meñ liſa an Gudz Otta/a t huga lauſer/j allſkyns Syndum og Glæpum. Og ad þettra eñder og æpelok mune verda ei lijþ Glötun og Fyrerdæming.

Slijk Aulld er med öllu nu a þeſſum tijma/ a huorium vier liþum/ Og ei mun þſſ nockur þræta/nema ſa ſim hañ er ſialþur j Augunum/ Hugſkotinu og Hiartanu/bæde dauþur og blind ur. Puiad/ Ep vier vilium giæta ad Athæþe og þramþerde maña/nu a þſſum Dögum/og ad þeirreölld ſem nu er i Heiminum/ þa ſkulum vier reyna j ſañleika/ad þeſſe Heimur er ecke ad eins ſettur j hinu Vonda/ſo ſem S. Johañes talar vm þa Daga/er hañ liþde a/ Helldur er Heimurin nu j hinu vonda ſolgeñ og niður ſöktur/ So ad meñ liþa nu myklu þramar j all ſkyns Syndum/ enn iſöckurn Tijma haþa.Meñ ædur giört.

Hia þleſtu Moñum er lijtill/eda eingeñ Gudz Otte/Gudz Ord þ er þyrerlited og þorſmad/ Gudz Ordz Þionuſtugiörd akta meñ ad önguu/ Þau heilögu Sacramenta eru litels virt/ Þar er litil Gudrækne med möñum. Vr öorñ Lönd um ſpyrium vier/huerſu ad grimd Diöþulſins/ og Euangelij Ovina/þer dagliga vaxañde/ til ad opſækia þa Riettruudu. Nyar Villur og Prætur koma vpda vpp/og hindra Guds Ordz

þram̄

pramgang all vissa/japnvel j hia þm sem vera
þikiast hiner hellsiu j Kristneñe/j hia allmörg
um sem þikiast vel Kristner/ er Otru/Orietti
uijse/Ranglæte/Bakmælge/Hatur/Heipt/Okur
Agirne/Suik/ Hia Vngdominum sem vppelst/
er Ohlydne Sialþræde/Gæleyse/Gialyþe/Blot
og Eidar/ hia sumũ Galldrar og Fiölkynge/
Vm Hordoma og Fryllulyþe/er ein almeñelig
Klögun pyrer Gude og möñum/ Og margar ad
rar/hier ecke vpp reiknadar Synder og Glæper
j huortum þſſa Heims meñ veltia sig og vepia/
an allz Guds Otta/so ad þeir huorke kuña ad
sia ne gegna neinu þui sem til heyrer þeirra
eilyþre Saluhialp/og Gudz Dyrd/Helldur eru
þr so solgner og dreckter j synũ Glrndũ/Synd
um/Gialyþe og Galenskap/ ad ei skeyta þr vm
neinar Aminingar/ huar med þr verda til Jo
ranar kallader.
Huór er Sóken til þſſa? Þesse/ Andskoteñ
er jñgeingeñ til Gudz Barna/ Job. j. Og so
sem Joh. seiger/Apoc. xij. Cap. Diöpulleñ er
opan stigeñ til vor/ bolgeñ ap Grimdar Reide/
leitar vid ad koma otöluligum Lyd til eilyþrar
Gudlöstunar/og Glötunar/Þuiad hñ veit/hñ a
lyteñ Tijma epter/Þar pyrer er hañ nu so Olm
ur/ad hindra sem plesta hñ getur pra þra Salu
hialp/ Þui hñ veit sa seinaste Dagur/og hñs Ek
lijþ Fyrerdæming er j nænd.
Med þui/ad Heimenũ er so hattad/nu a vo
rum Dögum/þa þarp eingeñ ad vndrast/þo ad
hunga

þungar Refſingar ligge a öllu mannlegu Kyne. Vorar Illſkur og Synder eru fullvaxnar/ Vor Synda byrde er obærelig orden/Vor Syn da Mæler er meir eñ fullur/So ad/Nema vier giörum Jdran og Yberbot/þa er vggandа/ad ſa Riettlate Domare/Drottenñ/vilie ſijne Reide yber oſſ vthella.

Og þo ſo ſie/ad ei ligge a oſſ Strijd/eda ſiyt ſälld/Bardagar og Blodz vthellingar/ ſo ſem nálægar Pioder/j Frankarijke/Hollande/og añ ars ſtadar/hafa nu j mörg ár vnder leiged/þar med Drepſott/og allar adrar Kymder/almeñe ligar og heimugligar/þa latum oſſ þo til Hiar ta falla/huad a oſſ liggur/og leiged hefur nock ur ær/ocarau til Sios og Lands/ Og nu meſt a liggur/Huar af ad kemur Hungur/Hallære/ Kymd/ Veſölld og Falækt/ framar meir/ eñ j nockru ödru Lande. Huör er ſa/aþ k̃m hinum Gömlu/ſem man og miñiſt þær Argiæſkur/ſm voru fyrrmeir j Pauadomenum/ og þ ſaman ber vid Kymdar tijma þſſa/ad ei ſiae ſtorañ/ frabærligañ Mismun/ a öllum hlutum/ ſem Meñ þurfa ſier til Gagns og Atvinu ad hafa Allt geingur nu til þurdar/ Fiſkur j Sio og Votnum/Gras a Jördune/ ſo ad a oſſ ſañaſt og fram kemur nu þ ſama/ ſem Gud Drotteñ hotar þeim Ogudligu/ſem fyrerlijta hns Ord/

Deutro. xxviij. Cap.

Himeniñ ſem vpp yfer þier er/ſkal vera

ſem

ſem Kopar/og Jordyrkium Ja ... Korn
ñ mū giefa þijnu Lāde Ryk og Vſku/
yrer Regn af Himne/ þangad til hañ
ær þig j Eydelagt/ Bøluadur ſkallu
era j Borgiñe/ Bøluadur a Akre/
Bølfud ſkal þijn Hirdſla vera/ þijna
fgāgs Leyfar/ þiñ Jardar Avøxtur/
ijns Fienadar/og þiña Sauda.
kode og ranſake huør eirn Kriſteñ madur/ a
edal vor/huort þetta geingur ei hart nær ſo
/eþ ad ſo þer þram ſem á horþeſt/Vegna vorr
r Eymdar og Fatæktar/erum vier j Fride þyr
Blods vthellingu/og Bardögū/Fyrer Drep
ttium og Peſtilentium heþur Herrañ og hlyþt
ſ hier til/Eñ þtta Hallæris Hrys/ heþur Her
ñ j Hendur teked/oſſ þar med ad ſtraþþa/vt
n ſo ſie/ad vier tökum Gudligum Amiñingū/
ædunſt og ſkelþunſt vid Guds aluarligar Hot
er. Þuiad/Nema ſo ſie/ ad vier giörum Jd
n/og huör eirn læte aþ ſijnum vonda Vege/
a er Auxen ſett vid Treſins Rot/ſo ad huört
Tre ſem ecke þærer godañ Avögſt/þ ſkal vpp
gguaſt og j Elld kaſtaſt.

Dagliga erum vier amiñter/med hotonum/
örgum Teiknum/hryggeligum epter dæmum/
g aþgöngu margra Mañā/Himineñ hotar oſſ
rdeñ hotar oſſ. Guds Ords þienarar hropa
kalla/

kalla [illegible] til [illegible] og Skervotar;

Eñ allmarger/(þui verr) gefa þar ad lyt eñ gaum/ Lifa athugalauser/og forherter i siñe Illsku/og Idranarleyse/Hugsa ecke meir vm Guds stranga Dom/eñ stockur/eda Steirn/Þar fyrer verdur þm af heilsusamliga Euangelio ecke Saluhialp nein/ helldur verdur þad þeim Smeckur Daudans til Dauda/so sem S. Pall talar/Og þar fyrer mun þ visseliga framkoma sm Gud hñ hootar þss hattar Mōñum/ þar hñ seiger/Sap. Salo.1. Af þui eg kallade(seiger Gud)og þier hlyddud mier ecke/ Eg vt riette myna Hōnd/Eñ þar var eingiñ sa þar villde ad giæta. Þier forsmadud ōll myn Raad/ og skeyttud ecke vm mynar Aminingar/þar fyrer sk eg hlæa þa þier fyrer farist/ og dæra ydur þa þad kiemur yfer ydur/sem þier ottudust/þa ydar Glōtun og eymd kiemur skyndeliga/ so sm eñar Stormur. Og þeger Hōrmung og Angist kiemur yfer ydur. Þa munu þeir kalla a mig/ eñ eg mun ecke Bæn heyra þa/Sneiña munu þr leita myn/og ecke fiña/Af þui/ad þier hōfdud ad Hatre myna ōgun/og ottudust ecke Drotteñ/ og villdud ecke hafa myn Raad/og forsmadud allar mynar avytaner z c.

Huad er nu þa til raada/ i þessare aumre Syndafullre Verolld? Eckert añad eñ þtta/A so sem vier hōfum styggt Gud/ og fra honum flued/m3 vorum margfōlldū Syndum/Glæp og Misgiōrningū/og hñ til Reide reitt og

varu, so sku v. au apt. Dyrpa z hlio t. h. ra-
dr z miskunr i sonu traste m3alg al[illegible] ans J.
C. þat hier sa alleina, s syndir fgefr, refs-
inginabtteke, reidina stiller, z er nadugr
z miskunsam olluu fm s g°a retta z sana
idran. þarf sku v. allr t. h3 flya, s ad er-
u fyrster, s ad erfidu, s ad erm þvingad
z freittir undr hvíu hellst motgge, sm hv.
fr ad bera. Legim af syndra svefn/
hm sku holld sins z allt gialife, z rek-
burt hug skotsins myrk, z ggu fram
f nadinr stol m3 trunadr traste, so vi
mættu odlaz miskun guds z finna nad
i bikvæmilign tima hia hm s alleina
h upfa sc tekid varsynd z bolvan, z vor
andr sdr h m3 sinm dreyra z blode gr,,
æd z læknad, z en nu vill lækna, z o°
leysa z frelsa fra ollu f o° skad, ef vi af
ollu hug z hirta snum oss t h3 aptr.
Fyr þess greinr z roksemdr faeru
Dr nadagr bodr af christiligu yfrvall,
de, ad vi sku koma tilsamrs i christi-
legm sofnude, z m3 inn sku hugins z hir-
tans rotu z fele, z i rettre tru Gud
almattugn bida, ad h fyrefe oss synd-
nar, burttake z lette af oss forþentu
syndra straffe, s yfr oss hang, vegn-
na vora synda, z h upfavilim ver allr sca:

þu elliꝛ g. ꝛ miskunnamꝛ. s. d. / tak þu i burt
allt vort ranglæte, upptendra þu vor hiortu med
h. anda þinum, ad vier mættum ꝛ kynnum þ. þin son,
ꝛ i hans trausta koma þui þ. þ. so ꝛ i þ. máta
ad vier aþ ollu hiarta játum ꝛ vidkennum vor syndir
ꝛ grátum ꝛ syrgium vorn óhreinleika, ꝛ ad ein rett
tru mætte i vorum hiortum upptendrast ꝛ kveikiast
med hvorre ad vier stadfastliga treystum, ad þu hafer
þ. oss syndir vorar þ.gþ. ꝛ oss t. nádar tekit, so ad vier mætte
ttum hept ꝛ framveges hafa gyrnd ꝛ lyst t.
þinna bodorda, ꝛ vera þ. hlydugir, ꝛ standa a
móte ollum syndum, e. ranglæte þ. hialp ꝛ
h. stod h. anda þins, þ. hvors framme stodu
þu hier vorar bænir ꝛ veit ꝛ gef oss a. hluti
nardsynliga t. þinnar dyrdar, ꝛ vorrar velferdar
stundligrar ꝛ eilifrar. amen!

Þesse Texte er nu i fyrstu þui selta
a vorum Bænadogum, ad þeir forblindudu ꝛ
forherdtu G. ords foragtarar, s. liggia
ꝛ lifa i sinum syndum, mættu uppvak
tir vorda t. rettrar Idranar, ꝛ ad þeckia
guds gæsku ꝛ þolinmæde ꝛ sialfra
vorra illsku ꝛ hreckvise: Og vil eg þessum
Texta i þriar greiner skipta:

Su fyrsta grein er.

Su Fyrsta Grein.

Er vm Guds ovmrædeliga Giæsku og Þolin mæde/ huer ed vndan dregur straff og Refsing ar/til þess ad locka og lada þar med Mennena til Jdranar.

Aunur Grein.

Er vm þa hryggeligu Þuerwd/Jllsku Hreck visse/Blindleika/og Athugaleyse Manna/ þeir ed atla ad Gud mune ecke reidast/og ad þeirra Synder og vondt athæfe/mune ei straff ad verda af þui ad Gud hann vndan dregur so leinge sitt Straff og synar Refsingar.

Þridia Grein.

Hliodar vppa Gudz Ognaner og Hotaner/þar ed hotar øllum Jdranarlausum/ sem ad er Gudz Reide/og ad sydustu eilyf glötun og Fyrerdæming/sem koma skal yfer alla Ogudliga/So og verdur hier og talad vm þau god laun/og þa Eilifu farsælld Riettlatra/sem þeir munu fa a opinberanar Deige þess hins rietta Doms/ þad er a þeim sydasta Doma Deige.

Vm þa fyrstu Greinena.

Eda forsmaer þu Rikdom hans god girndar? Z cf

Þetta er ein þung og snörp Jdranar prediikun/med huorre Postulinn hann auitar jllsku og Athugaleyse/Ogudlegra Manna/og þeirra Jdranarleyse/ Huerier/ ad enn þo þeir dagliga

dags/sinne og formerke/Guds Gæsku fram kom
a vid þa/og huersu ad Gud lætur sin Riettl
is Dom og Refsingar Strapp strax a de
er verdskulldan Syndana/og þo han þetta
an drage/j lauga tijma/ Þa ganga þr þo sam
fram vijsuitande og viljande/ Lifa og ligg
j sijnum Syndum/med storum Blindleika/
breytande Guds godum asetninge/huer ed m
Velgiörningum og Langlundargiede/hugsar sier
þa til Jdranar ad leida. En þessu umbreyta
þeir/og byggia vt af þessu ad þeirra Synd
munu æfinliga Orefsadar blyfa og vera.

Þessum þuilijkum setur Postulen fyrer Augu
Omæleliga Mijskun og Gæsku Guds God
girndar/ so og Þolinmæde og Langlundar
gied/j þui han vndan dregur forþientar Ref
singar. Og þar a mote avijtar Postulen hard
liga Hreckuijse og Þriosku Mana/ þeir ed for
sma fram boden Rijkdom Gudligrar Gæsku
og meina ad Gud mune sier Nadigur/ af þu
ad þeim geingur allt epter þeirra Ósk/og eigin
vilja/og þeir sina/ad Gud Dag epter dag/vnd
an dregur forþienta Syndana Refsing. Þui
lijka Hugsun strafar og avijtar hier Postulen/
og aminer oss/ad ei sie refsingar giörda Synd
a/þar fyrer vndan dregnar/ad Men skule O
hræddér og athugalauser Lifa j Syndum/
leika sier ad Lucku og Velgeingne þssa Heim
Helldur ad þr læte slijka Nægd Guds G
og hans godgirndar/ locka sig til Jdranar/

Ri

Yfirbokar.

Og þui hefur þesse Texte tuent jñe ad hallda/ Fyrst/ Huỏrt ad sie Grūdvöllur/ Sök og Efne/ huar fyrer Gud hñ veiter oss Heilsu og Heilrigde/ Þar næst/ vnder huỏrria Grein hñ giörer þad.

Eda forsmær þu Rijkdom hñs Godgir-

S. Pall byriar þessa Rædu/ med eirne spurningu/ Ad hñ þui helldur giæte vppraked þær sofande Samuiskur/ so þær mege vidurkeña sig og sia/ j huılkum Haska þær eru staddar/ sem hñ villde so talad hafa. Þu madur/ Ert þu so blindur og Heimskur/ ad þu sier og skyniar ecke Gudz Giæsku og godgirnd til þijn/ sem þo er augliós/ Og þu gaumgiæfer ecke/ ad Gud hefur lided þig/ og lydur/ Þad hefur hñ giört/ ecke vegna þijns Meinleysis/ Helldur af sinne Polenmæde? Er fyrra su Þöcken/ sem þu syner Gude/ fyrer hñs Langlundargied og Godgirne? Hañ gefur og veiter þier sijna Velgiörninga/ Hann vndan dregur forþientar Refsingar/ Eñ þu þar j stadeñ/ veiter honum Stygd og Hugmod/ og syndgar meir og meir hönum j mote.

Marger Meñ hafa þessa Huxun/ Huörneñ þad til kome/ ad Gud hañ straffar strax suma Meñ þa þeir syndga/ suma straffar hann ecke/ sem noglig eru Dæme til. Enn Sök og Efne h[illegible]r til/ huar fyrer Gud dregur vndañ Refsin[illegible] [illegible]straffed/ Þad fram setr S. Pall/ og seig[illegible] ad þui vallde Gudz Go[illegible]irnd og g[illegible]æska/ e[illegible]

þui hañ vilie ecke Dauda hins Synduga/ hell-
ur/ad hn̄ giöre Jdran og life. Alÿka ſem einn
godur Lækner/hañ ſker ecke nie breñer Særed
fyrr eñ hañ hefur ædur fyrr/tilreynt med all-
kyns Smyrſlum. Eñ ef Særen eru ſo vond/ad
Smyrſlen hialpa ecke/ þa neydeſt hn̄ til ad leg-
ia a Elld eda Jarn/ et ct.

So er nu ꝥtta Meining S. Pals orda/ad
Söken og Efned/huar fyrer Gud lÿdur oſſ/og
lætur vndan dragaſt forþientar Refſingar/ og
ꝥ vier erum ecke fordiarfader/ og eydelagder/
þui hinu ſama velldur ecke vort Sakleyſe/dyg-
der vorar eda Mañkoſter/ helldur Guds Him-
neſka Födurs Myſkun/huörta Poſtuleñ hier með
fremur Nöfnum vtmælar og framſetur.

Fyrſt nefner hn̄/ Gudz Velgiörning. Þad er
ſu Elſka/ſem Gud hn̄ hefur til ſiñar Skepnu/
einkum til Mañsins/ſm̄ hn̄ hefur epter ſiñe Mynd
ſkapad/Ei ꝥ hn̄ ſie þar vm̄ ſkylldugur/Ecke ꝥ
honum ſie ꝥ til Nytſemdar/eda neirna þarfen-
da/Helldur giörer hn̄ ꝥtta af ſkiærre Nad og
Giæſku/og Godgirnd/af huörre hn̄ er födurlig-
a tilhneygdur/gott ad giöra/ og öllum ad hial-
pa. Og lÿka ſo ſem ꝥtta er Diöfulſins Art
og Edle/ og oafſlatanlig Aſtundan/ ad veita
Skada og Fordiarfan/ huar hellſt hañ getur.
So er (þar þuert a mote) Art og Edle Gu-
ad hialpa ſiñe ſkiepnu/ og heñe gott ad giö-
ecke eitt ſiñ edur añad/helldur jafnliga/og
ſier ꝥ ecke leidaſt.

vm̄ þssa Guds Giæsku og Godgirne/ kann ingen mañlig Tunga nogliga ad tala/Og þar er kuedur. poskuleñ so ad Erde/ad hñ kallar R jkdom/Huar med hñ vill audsyna/ huórsu o segianlig/o þuerrande/ovm̄rædelig/ omælelig/ þsse Gudz Giæska vun er/Aþ huórre aller Vel giórningar/Andliger og Lykamliger koma/og þramþltota/ Aþ huórium Giæsku Bruñe aller mega nogliga vpp ausa/bidia og medtaka/ Sm̄ þar stendur Esa. lvj. Cap. Komed/ Kauped an peninga. og Psalm. xxxiiij. Smaked og skoded/huad sætur Drottē er/et ct.

Sa añar Mastkostur j Gude/þyrer huórn ad vier erum lidner/verndader/ vardueitter/ Pad kallar S. Pall Polenmæde/ Med huórre Gud þolenmodliga vm̄lijdur allar vorar Yþertrod stur/Misgiórder/ Glæpe/ myker og stiller sijna Riettþerduga Bræde/so ad hñ reidest ecke jaþn snart/nie reþsar/helldur gieþur móñum stund og tijma/so þr mege giora Jdran. Og hñ ecke alleinasta vm̄ber og lijdur þa sem aþ Hollosins Veykleika og Natturuñar/þalla j Syndernar/ Helldur og eirneñ. þa Glæpaþullu/ sem vijsvit ande og viliande/ og med tilsettu Rade þalla j Syndernar/og saurga sig mz slæmum/ openber um Løstum/ Pessa lijdur hñ/ þo honū þike mē ed: þyrer/og giorer þm gott/ þm til Saluhialp ar/ap þr vilia jdrast/ sm̄ Christur seiger Matt. v. Cap. Hñ lætur sijna Sol vppreña/yþer god a og jlla.

Þan̄ þridia Mańkoſt ſem m̄ Gude.er, þr
kallar S. Pall Langlundar ged, te' u ecku
meira en̄ Polenmæde. Þui he'ſu all" me ſt.
og ſtæſta Linkind og Vm̄burdarlynde/ ſem win
hn̄ hefur/ og lijdur ſem allra leingſt Synder og
Glæpe/ Og hugſar þar med/ ad mykia Huge o
gudligra Mañа/ og til Jdranar ad leida. Han̄
reideſt ad ſeinu vorum Syndum/ hid allra þu͞g
ligaſta/ En̄ þo er hn̄ ecke ſo Hefndargiarn/ ſm̄
men̄ eru/ þr ed ſtrax reidaſt og hefnaſt/ huerſu
lijted ſem þm er a mote giört/ En̄ Gud hn̄ er ſo
Rijkur ad Nad/ Myſkū/ og Polenmæde/ og ſtill
er ſijna Brede/ og temprar hana med ſiñe Myſk
un/ ad hn̄ vill ecke tyna/ fortapa og glate/ Hell
dur vm̄lijda/ og Polenmæde hafa dag epter dag
ſo leinge ſem þar er von Jdranar og Yferbot
ar.

Hier vppa höfum vier/ bæde noglig Fyrer
heit/ og Epterdæme/ Eſa. xxx. Cap. Drotten̄/
hn̄ bijdur epter/ ſo ad hn̄ myſkune ydur. Pſal.
ciij. Han̄ giörer ecke vid oſſ epter vorum Syn
dum/ og ei endurgelldur hn̄ oſſ epter vorū Glæ
pum. Epterdæmen eru þeſſe/ Gud matte vel
pleyia vorum fyrſtu Forelldrum j eilijfa Fyrer
dæming/ vegna þrra hryggeliga falls/ alijka ſm̄
hn̄ giörde vid Diöflana/ En̄ hn̄ giörde þ ecke/
Helldur auÿtade hn̄ þa med födurligre [illegible]
og gaf þm ſtund og Tijma til Jdranar/ [illegible]
yfer þau koma ſundligar Refſingar/ j ſtaden̄
tilſyra Kuala/ og gaf þm þ huggunarſamlig

[illegible]eit ad þu ſkdu le[illegible] og frei ad
blodt gaf h[illegible] m[illegible]
[illegible]anar t yf' bótar. — hum fyrdrad
[illegible] og yfirbótar.

S. Petur/ þa hn̄ afneitade Christo/ þa var hn̄ verdugur/ ad Jörden hefde ſuelgt hn̄/ og ad Gud hefde honum fra ſier burt ſkufad/ En̄ hn̄ ecke ad eins gaf honum ſtund og Tyma til Jd[r]ar/ Helldur leit hn̄ til hans ſynum Myſkun[ar] Augum.

Huad þarf fleire Dæme fram ad ſetia/ aller vær reynum dagliga Dags/ huorſu Gud han̄ er Langlundar godur/ og Þolinmodur vid oſſ. Dagliga ſtyggium vier han̄/ og til Reide reitū/ med vorum marghattudum Syndum og Glæp[u]m/ Þo lydur han̄ oſſ/ fyrer giefur Syndernar [o]g veiter oſſ marg hattada goda hlute/ i ſtaden̄ þeirra vondra Synda og Glæpa.

Þar fyrer ſkulum vier þad læra vt af þe[illegible] S. Palls ordum/ ad ſeigia/ ſem ſagde Jere[illegible] Spamadur/ Myſkun Drottins er þad ad v[illegible] erum ecke eydelagder. Vier ſkulum viſſeliga vit[a] og þad fyrer ſatt hallda/ ad ſier huör Synd hun er hins Dauda verd/ ſo ſem vier höfū [dag]lig Dæme/ huerſu þad Glæpamenn og Ogud[s]-[f]rædder/ hafa optſinnis med brádum Dauda burt kallader vered. Þar fyrer ſkulum vier ei [illegible]bruka Guds Giæſku/ Þolinmæde Langl[und]-[ge]d/ Gude til ſtygdar/ en̄ oſſ til fyredæming[ar] Helldur aföküm ſtalfa oſſ/ af allre Aluöru/

rum til Guds/og bidiu han vm Synd[illegible]
Fyrergiefningar/ [illegible] Medalgangarans Jesu
Christi Drottins vors.

Veistu ecke þad/ ad Gudz Godgi[illegible] leider þig til Yferbotar?

Þetta er endelig Ordsök til huors og vrder
hueria Grein/Gud mz soddan Vmburdarlynde
Langlundargiede og Þolinmæde/ lijdur oss
Synduga men/og kastar oss ecke jafnsnart j Hel
uitis Elld/ þegar vier Syndgum/ Sem er/ad
hñ vill þar mz leida/locka oss og lada til Jdran
ar. Og þetta er Söken/huar fyrer hañ kallar
oss/med Ordenu/og lockar oss med sijnum fyr
erheitum/ Amiñer og skelfer med Teiknum og
Hafskasemdum/vndañ dregur Reidina og Hefnd
ingena/so ad hñ fae oss vmuernde og snuid/
Jdranar/og a Sæluhialparinnar Veg.

Hier skulum vier læra/ad hyxa ecke þad/ ad
Gud mune ecke sia vorar Synder/ og straffa
þær ecke vm sijder/þo ad hañ nockra stund lijde
Synduga orefsta. Þutad med þessare bidlund/
vill hañ ecke añad eñ þad/ad vier skum j tijma
göra Jdran af öllum Hug og öllu Hiarta. En
vier giörum þad ecke/þa meigum vier vita/
ad hans Þoliñmæde og Bidluñdargied/ hefur
afsettañenda/og snyst þa j Grimd og reide Gud
ligrar Hefndar/ So sem nóglig Dæme e[illegible]
j Ritninguñe/ huersu Gud hefur vm sijd[illegible]
uarliga straffad þa förhertu/sem ecke haf[illegible]
lad giöra

..d g^a ad heinu andlitingum ..
..e h^s bótum. Og er þetta meining
..St. Páls orda, ad ver eigū ad láta v^s
himneska þöðurs gæsku, gódgyrne, ū-
burd^r lynde & þolinmæde ūþvek^a og
tilzdran^t, þ ver aþ hi^rta játū, vid^r
kenū & hotum, vor^r synd^r, ill^{sk} &
glæþe, ad ver slík^n millo^n, mikun sa
m^n dud & skaþ^ra vorn, hóþū styg^
& til reide veitt. Þar næst ad
er stadþastliga trey stū & treiū þ^r,
ad ver munū þa nád, myskun, & synd^a
fyrgþning þ lamb sins blód, J. C. vda
þi^c & h^s medalgāu, framēstódu &
þ bón, & v^da veiknad^r erþingi^r eilíþs
líþs. Sid^n þ^r útaþ liggz storbliga þ^r mit
a, ad mū þdiz ad g^a synd^a^r imote gi
& si^c samvitsku, & leg^a allt kaþ þ^ra,
ad liþa ept^r guds bodordū, & sc sialþa
himenū ad varðveita. Þta er þ allra
nagiligr^a, s ver kunū vū Gudi ad
veita, & þ hm lík^r, so s h voll^r þ spa
manna legi^r de: Hun sk eg álita, ne
..ra þn sem er ūg brigd^r fullū and
.. i 51. þ: brigd^r full^t andee ertt oþ^z þ s r

Eñ þu ept' þiñe harduð ₇ Idranʳ=
laſu hiʳta ſaþnʳ þer ſialþū reide a:
dom ſins dege ₇ etc.
Hvad þr Idranʳlaſu þorhertu glæ:
ām ₇ ſyndarʳ gʳi aptʳ amót gialld a
þs þolīmæde, lánglundʳ geð ₇ gæſku,
ð þ lidr þra ſynd', ₇ lætr undandrag=
ſtraþ syndaña, þ áviſa þe ordiñ,
er þegʳ þm geingʳ vel, ₇ þr haþa luc=
u ₇ mz læte vallðiñʳ, keña ecke ti
roſs ₇ mótgángs, þa hura þr að
ingiñ neyð, eingiñ voðe ſe a þerdᵐ,
þ drýja þr ſynd' ₇ glæþe, ugalaſir
alla ſtaðe, þorſma ₇ þlita guðs óg=
an' ₇ hs dóma, þoragta ríkdóm
udligrʳ gæſku, ſamāñſaþna með
ra Idranʳlaſu ₇ blindu hiʳta og
hugſkote, Reiðe a þm dege, þegʳ Guð
opiñberʳ ſiñ rettañdóm. Eñ hv
að ſe ſók ₇ eþne ſliks galiñſkaʳ
₇ þorhherdtrʳ Illsku, þ áviſar St:
Páll mz tveimʳ ordū, ₇ ſeg'

óvitska, hardúð og Jdrunarlaust hiarta
og hem̄ guds þlitning og reidinar þefsiodur.
Fyrsta sök er su heimska og óvitska, hvia St. páll í ödru
sto kallar blindleik hugskotsins, þeg^r mannsins gi-
a er m(ed) öllu þorblindad og þorherdt, so þ(ad) skynir ecke
e sier neitt þ(ad) s(em) Guds er og mannsins mátt sálu-
hiálp^r koma, og skeyter þ^r ecke um, þ(ei)r þinna ecke til
syndanna og g^oa sier einga samvitsku af þ(vi) hvad
sellst þ(ei)r g^oa, óttaz ecke Gud ne h(an)s rettlætisdóm
og c^o so m(ed) öllu þorblindad, ad þ(ei)r leita eing^u
ækninga i Guds orde, bliþande sói i syndum og
athugaleyse, og leita og stunda alleina ept^r þ(vi)
s(em) holldt og heimurinn hafa vill, og frema og drýgja v(er)k
myrkranna alla tima, þangad til þ(ei)r v(er)da i eiliþ
myrk^r þleigt og kastad. Matth. 8. Þetta er nu þ(ad)
gríggiliga og hrædiliga hugskots myrkr, s(em) einnu
a vorum dögum i þ(ess)u nád^r samligu Gudspiall-
ans liose blindar náliga alla menn, ad þ(ei)r eige
i^a Jdran og yþ^rbót, þ(vi) velldr ad menn hyrá ei
um Guds dóm, og h(an)s rettþerduga tilkomande
Reide, helldr vanbrúka Guds nád^r samliga
Jödgyrnd og polinmæde, til synda og sialþrædi-
s, aþ þ(vi) Gud und^r drega refsingina, sem þar
[s]endur. Eccl: 8. Aþ þ(vi) Gud lætur ecke sinn
dóm

dom w skiott a detta, þa upfyllist mannsins hiarta t fels
ad gi͛a illt. þenna blindleika v͛s hugskots hæf͛ oss ad
vara, m͛kenna t harma, t sia oss vid dioful͛sins vel,
um, t h͛s breckvise, hv͛ ed hellst͛ þ a stund͛ ad ver skul
ei skeyta um gud ne h͛s doma, ecke h͛s ord ne
aminning͛; f͛ þ͛ ligr stor magta, ad ver gongum
gr andvarliga, eige sẽ heimsk͛ t þavisir, helld͛ sẽ
skynsam͛ Eph. 5. og bidium gud ad upplysa v͛ hi͛=
ne dagliga, t burtdrifa þ͛likt hugskotsins myr,
kr t blindleika, t stiorna oss t leida m͛ sinum hel,
ga anda, sẽ Spamẽñ bidr drottiñ: gef mer skil,
ning, so eg mege lifa etc Psal. 13. upplys min
augu, so eg sofne eige i dauda.
Hin on͛r sok Idran͛ leysissins er hiartans hard,
ud, s͛ m͛ oss er, þ͛ er, þeg͛ mad͛iñ er forhardnadr
i vondu framferde t Idran͛ leyse, foragt͛ Guds
hotan͛ t h͛s doma, sier ecke ne finr͛ syndarinnar
stærd t andstygd, villei leidaz t͛ Idran͛, hvercke m
blidu ne stridu, hv͛ke m͛ guds velgiorningũ ne fol,
innade, ei helldr m͛ h͛s ognunũ, hotun͛, ei af
hrædzlu t golda ept͛komande quala t pisla,
t er so forhardnadr t sinulaus af longũ vana
synda t glæpa, alikaz þ͛ um hv͛ia Spamiñ
talar, 48. Eg veit þu ert hardudugr t þiñ
hnacke er jarnsedur, t þitt enne er kopar
like v͛ Pharao, hv͛s hiarta ei kunne ad myk
e3

iaz mz neinū teiknū, áminningū ne hótunū, fánga
til þ af Guds rettū dóme vard forherdt z fell i
cilifa gletun. þess hátt z þvilik vu allm
a dögū Noa, þa þ áminte menina t Jdran,
so og a dögū Jfamrana Christi z Postula. Sli
ker eru en nu allmarg, z munu en nu fleire
verda a sidasta tima, o gudleg, forherdt, guds or
ds z hs dóms forsmánar, sō x fleg i Bude
sfiallio: þa mañsins Son kemr, mein þu þ mu
ne finna trú a jördu. þarf látū oss nu g a
Jdran, a mz Jdran timin er. Ept fylgium
dæmū fra i Niniv, David, Manassis z Pe
trs z añar fleir, hver ed letu sig g d synd ang
z g um alvarliga Jdran z yfbót. Og bidim f
jafnframt Gud, ad þ gefe oss sina Nád, so ad
ver mættū alv liga lniaz, z láta oss af þi ta
illa fyka umlidin synd z láta af þm, z g a sidr
retta Jdran ávöxtu. Hvern ávöxt vill
nu þilik heimska, blindleike z Jdran leyse
ept sig leida: Tvo hryggeliga z herfiliga
ávöxtu. fyrstu flitningin z forktun g
ligrar gæsku z myskun, hvad ad verū alls
vondslegs athæfis z óbrygdult teikn z mke
ept komande glótun. þeg ad men flita
Guds gæsku, forackta Evangelium, láta
ser ei guds velgörninga t hiarta ganga, eo
skal

ofachláter, skeyta ecke um neinr heilsusamligr áminn
ingr, hata Guds Ords þenara, og opsækia þa, álíka sem
Gud hefr klagr yfir Gydingum. 2. Paralip. 38. Drottinn
Gud sende arla til þra sína þenara, enn þr spottudu
hans þiona, forsmádu hans ord og dárudu hans Spámenn;
allt þángad til ad reidinn magnadiz vid folkit, og
ecke vard leingr læknínga leitad Neh. 9.
Sa annr ávextr Jdranr leysesins kallaz her þe,
siódr, hvörn þr ógudligu sarna ser siálfum til reide
og glotunar, þr sem óaflátanliga synda. þr ad
likasem þessiódr og liggiande þe eykz og sarnaz
vid erfide og ad siálfleika, og þa menn leggia litid og
smátt til samans, þangad til þ verdr mikid um sid;
liama máta leggia þr Jdranr laust synd a synd
ofann, og sarna ser so þessiód glæpa og synda. slíkr
syndra siódr (þo hann se nu hulinn og geimdr) þa
munu hann þo a sinum tíma opinber verda, so sem
fosarlinn seger her, sid meira þm dege, þa allir
hlutir opinberaz og allt hvad leint er kemr i
liós; og sem valldligr þe siódr, er til þess geimdr,
ad þ þegr þorf krefr, vide þm i a, til gagns, gle=
de og heidrs, so vill og þesse þesiódr verda þm s hann
sarna, ei til gagns, glede ne heidurs, heldur
til glötunr, hádungr og brellingr. Og þess
meire ránglætis ávöxtu þr sarna ser, þess
meire munu Guds reide yfr þa ~~hellaz~~ utthellaz
so sem þar seger. Er ecke þetta hulid hia mer

og geimt a miðal minna þieslóda. Og nu med
þi ad eingenn synd blifr óhegnt hiá Gude, og eing-
inn synd er so hulinn ne dulinn, ad ei opinberiz,
þa vecktum oss, sepnum ei lángur i syndum og
glæpum, þi þad ver sepnum syndunum, þa sepnum
ver oss einnenn refsingum, bæde stundliga, og
annars heims eilífliga. Helldur med því vier
syndgum dagliga, þa gratum og idrandag-
liga; Enn vilie Gud straffa og refsa oss
her þa gefum oss með þolinmæde undir
hans fodurliga hyrting. Segium með Spa-
manninum Jeremia: Eg skal bera reide
Drottins, þvi eg syndgade móte honum:.
Item: typta mig Drottinn, þo vid dóme.

Um þa þridiu greinena.

A þeim reidennar dege, a hvörium opinn,
ber mun verda Guds rettur dó-
mur. J þridia parte þessarar Predik,
unar hótar Spámadurinn þeim Jdranarlausu reidi Guds,

z

og opinberan̄ h: rettlatis Dóms, h bodr
ꝫ þm̄ prómu ꝫ gudhraddu fra Lan ꝫ luckn,
og ámin̄ so hvorutveggia; ad hugreit ser
í hirta þ rettferduga Dóms atquade
Bud: ꝫ gleima þt ecke. St Páll gefr
þm̄ sidasta degi þrín nöfn, ꝫ kallr hn̄
fyrst Reidin̄r dag, vegna þrar hefn,
dr reide ꝫ refsingr, sm̄ Drottin̄ mun a
þm̄ dege koma láta yfr þa óvilldu án
allrr vægdr ꝫ myskunr, þegr h Leggr þa
eilífu plágur ꝫ qvaler a þa i sine grimd
ꝫ reide, so s Spámadin̄ Esaias seger:
C. 13. Siá! Dagr Drottins mun koma
grimdr fullur, fullr óvilldr, ófocka,
reide ꝫ grimdr til ad stragga jordea.
Sophon. 1. Sa Dagr er reidin̄r dagr.
þan̄eg nefniz þe dagr vidr i ritnin̄,
guin̄e þm̄ Israel lofu t: áminingr, ad
þr skuli vita, hvor Lan þm̄ e þ búin̄.
þa

þa þr uppfillt hafa fra synda ꝛ glæpa
maler. Þarnæst kallaz sa seinaste
Dag[r] opinberunar dag[r], þvi þa man opin,
bert verda þ allra manna augum ecke
alleinasta ord ꝛ gørd[ir], helld[ur] og einnig
hiartanna hugreningar; þa verd[ur] i liós
framm látin sa syndanna felíód[ur] hvör[n]
men hafa heri heime leinge faᵹnad,
geimt ꝛ vaxdveitt. þa skulu upp látaz
samvitskun[ar] bæk[ur]. all[ar] munu verþa,
koma ꝛ byrtaz þ dóm stole Guds.
Þridia Lage nefniz sesse tídaste tí=
me dag[r] þ[ess] rettferduga dóms, af þ[vi] ad
sa rettláte dómare Drottinn mun þa gi,
allda hvör[n] ꝛ ein[n] ept[ir] h[an]s verkum, þ utan
allt mangrein[ar] álit. þ[ar] er eingen grei,
narmun[r] a millum hinns ríka ꝛ fátæka,
a milli K[on]g[s] ꝛ kotkalls, milli manns ꝛ
konu, a milli herrans ꝛ þen[a]ns, hell,
d[ur] mun hann láta koma yf[ir] sérhv[er]n

sem þ hr. tiverkad i þessu life. Enn hvrd
hellst þ mune hröxim þ sig gialldа, út-
skír Plinius z seger fyrst fra eilífre dyrd
z farsælld, s fr godu z gudhræddu
hrefa, fr s hafa hafa retta trúa Chri-
stum, z stadfast hafa vered allt til
dauda. Þeir munu veitaz segr st. Páll
Heidur, vegsemd, eilíf farsælld. Þr er
soddann glede z farsælld, hvilika
ad hvorke hefur auga sied, ne eyra heyrt, z
ecke er i nockurs manns hiarta komed.
Þetta veitiz þeim utaf skærre Nád z mi-
skunnsemi Guds fyrir Christum, a hvörn
þeir gudhræddu hafa treyst her i heime;
Enn þr ómilldu s vid hafa forsmáð sann-
z ecke hlídt sannleikanum, helldur ráng-
lætinu, z þr s i móte samvitskunne
hafa framid allskins syndir z glæpe
z ei hafa viliad eptir snúa a sáluhial-
parinnar veg, so þr hafe verid ámintir: yfir
alla þa mun koma skelfa Reide, grell-
ing

ing ꝫ harmqvale, þ' ad Guds atqvade er statt ꝫ stodugt: hō hellst ē ꝫl tiuer a sonū, hyþ' hin blijur Guds reide. Joh. 1. Hs̃ reide og hrelling muneivera hegomamál, edr so sē dūnr fugla brada, so ad hallda þr óguðligu, sm ligga i synduu, ad Bud Gc alldrei so reid' sem Þrestarner segª; helld' m'kª h's ord allskyns eymd ꝫ neyd, hörmung ꝫ allskyns kvöl, pínu ꝫ písler, og óendanliga stœrd gudligrar hefnd', sm þr óguðligu lída skulu eilífliga bæi a sálu ꝫ likama, án nockr' hvíld', vægd', linkynd' ꝫ endrlausn' m̃ eilífre-ónd' legi [illegible]agan vondr' samvitsku, so ē Esaias seger. 66. Þra orm' mun ecke deya, ꝫ þra elldr ecke útslöckna. og i Psalm. 45. Sosem Sard' er þr i helvite, dd'iñ mun þ's tæra þm, ꝫ helvite er þra bústad'. Judith 1. Hn mun gefa i þra holld elld ꝫ orma, so þr brene ad eilífu. Nu m̃ þ' ad
sliet

slikt vill yf' koma alla þa sem for=
sma ꝛ fyrlita Guds ord, ꝛ þess lein=
g' sem Gud lid' þa, þo þing' qval'
munu fyr þa, so sem sia ma a þeirri
hriggiligu eft'dæmu Noaflods, Sodo
maborg', Jerusalem, Sauls, Judas ꝛ annar
fleire; þarf er nauðsyn, ad ver látum
~~slika~~ hlute uppvekia oss ꝛ áminna til Jdrar
ꝛ yf'bótar, sérhuern ed þekiod synda og
glæpa, so sem ad gera fyr Jdran' lausu; helldr
innfliu' til Guds himneska Födurs ná=
dar i nafne Jesu Christi, so ad ver
mættum þa ꝛ ödlast nád ꝛ fyr'gefning
syndanna, ꝛ ad sidustu mættum ver
med Guds útvöldum hreppa hei=
dur ꝛ vegsemd þess eilifa him=
neska lifs ꝛ Rikis fyrer
Jesum Christum
AMEN.

Ein Bæn sem lesaz skal
a Bœnadegum af Predi-
kun^r stólnum epter pre-
dikun, e^r pa dn^z nad preing^r.

Þu almáttuge og rettláte Drótt,
in z dómare! Eg arm^z syndug m^n,
edkiar játu z mykenn af hirta p
per m grát^lde augu all^r v^ar mis-
g^od, synd^r z glæpe, m^o hvi^m ver hof^m
syndg^d a móte per m^z allskyns lostu
z sivirdingu, so s adr^r heidingi^r,
og ver hof^m illa gi^ot alla hlute, p.
lit^r pitt ord, ecke hlidt pinu penu,
sm i pi^ua naphe hapa predik^d p o(s;
Bo ad ver all^r saman ein z serhv er
vull^a afvega geingn^r fra pinu bod,
ordu m^z bu ogudlegu athæpe z o-
packlate, sem ver hopum sint
per p pina Nád, mykun z vel,
g^erninga, so ver hopu uppvak^t

þína rettferduga reide, hefnd og
straff yfer oss. Ver bidium nádu-
ge fader þína óseigianliga myskun-
un, fyrer dóda og pínu þíns elskuliga
sonar J.C., hellei yfer oss armar
manneskiur grimd þinnar reide,
~~hefnd og~~ straffa oss ecke eptir
voru óguðligu athæfe, helldur
siá aumur á oss, vertu oss myskun-
samur og nádugur. Gef oss retta og
sanna Jdran, ad ver mættum i
rettre trú snúa oss til a med-
an Jdranar tíminn er, tak burt vá-
refsing, sem ver höfum med vorum
syndum forþenad og verd skulld-
ad, edur lina henni eptir þine my-
skunar gæsku: Ver erum þinar ske-
pnur, armar, fatækar, flitur, þu
ert skapare og fader, höndla nu
farþ vid oss eptir þinne fóðurligre
myskun, og lát oss eige eydilegiaz
né fordiarfaz i vorre neyd, harm-
quælum

qvalum, hallære & hungre, enn einn
yfir oss hang(ir) vegna vorra hryggi-
ligra synda, helldur hialpa oss my-
skunsamliga, so ad ver alla tíma
mættum vera þin born, & limer þinnar
Christiligrar kyrkiu, & hrædast &
ottast þig, og hedann i fra lifa &
breyta epter þinum Guddomli-
gum vilia, & verda umm sider ei-
lifliga sáluholpnir fyrir nafn &
verdskulldan þins sonar J. C.
vors Lausnara & frelsa-
ra, hver ed med þer & þeim
helga Anda lifer
& riker i eilifre
dyrd & glede, sannur
gud fra eilifd til
eilifdar.
Amen.

Ein ágiæt Bœn, sem les-
ast má á sunnudögum
árið umkring.

O þu háverduga h. þrenning i
einne guddómligre veru, Gud Fa-
der, Gudson[z] z gud h. ande, þu
ert vort lif z heilsa z huggun[r]-
krafftr, lof se þer f velg[d]t þin[r], and-
lig[r] z likamlig[r], s þu oss overdu-
gu z auma veitt h[z]; en einkum
þöckum ver þer, almattuge Gud z
eilifur Fad[r], f þ þu gafst oss ein-
getin hirtans son þin, hv̄s h=
ollo oss hólpna g[o]er, z bless[d]
blod afþvær vor[r] synd[r]. O sæ-
te Jesu þer þöckum ver f þin
brennande k[r]ærleika, f[r] sem þu
gafst þig i dd[n] bitran z beiska
pinu, so vær fri gjörum fra
dauda z pinune, z öllu synda-
ana straffe. þin sal vd allt

i dꝺdan̄ hrigg ⁊ dópur, so vor
Sáler-mættu lifa glaðr i likamanum ⁊
fagnande flita ser i andr̄litranū til þin
i faðmen̄ þin̄. Lifeð liet tu, so vær aller
life hielldum. O þu góde H. ande! lof ⁊
dyrð se þer þui at þu upliser oss, ⁊ snýr oss
⁊ um̄vendir a lifsins veg. Vær biðium þig
nu allrar myskun̄sem̄r Guð! láttu þina fö-
gru eliku hefia i himinen̄ fra jörðune hi-
tun̄ ver, so vær elikum þig af öllu fiarta,
falu; sinn̄ ⁊ kröftū, breið yfer oss þin̄
blóduga möttul. O Jesu sócktu öllum
vorum syndum i diúp sára þina. Dreyp
a vor sálir með þinu blóde anda ⁊ orde,
og vertu vor liós-móðer i dauðanū, sem
oss gafst lif i móðurlife ⁊ liós i fæðing-
une. Láttu þina quöl styrkia oss, þin̄ dau-
da lifga oss, þin̄ blóðsveita varna oss við
allre ofrawn, þin bönd hindra oss fra syn-
da Idiune. Láttu þitt orð, o Jesu! hel-
ga oss, Sár þina handa ⁊ fóta græde v

synda sár, dryckia þu oss med þinu blóde, z þvo aþ oss vor sarende m̃z þinu sæta sidu vatne. Þiñ likame nære oss z uardveite i ódaudligleikanū til eilíþs lífs. Góde h. ande epl m̃z oss z i oss sáluhialpliga Idran, retta Trú, þolinmæde, Þænrækne z allar gódar dygder allt i vor audrlitter. Lát oss, o Jesu vera eiñ anda med þer, ja vera þina egen lime. O Jesu samteing þu oss vid þig, íklæd oss þinū rettlætis mottle, láttu þañ h. kvikt þiñr þinu, blóds z beniat(i)r vor drúpa z uppvectia oss ti gudhrædslu z gódra dygda. þetta láttu Drottiñ miñ verka i oss m̃ztekning holldsins z blódsins Jesu Xi, z leid oss sidañ úr þessum eymdardalige, giegnu daudañ iñi eilíþt líþ z liós. Kom, Herra Jesu! kom snart, z dvelei, vorar sálir þyrster z lángr epter þer, z vænta þin þra eiñe stund til añar. Fader i

þiñr hendr þliū ver nu z þelum

voru Anda. Amen!

Amen!

